

AJUNTAMENT DE BARCELONA
I MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

JUNTA DE CIÈNCIES
NATURALS

MEMÒRIA ANUAL

1920-1921

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS
BARCELONA

AJUNTAMENT DE BARCELONA
I MANCOMUNITAT DE CATALUNYA

JUNTA DE CIÈNCIES
NATURALS

MEMÒRIA ANUAL

1920-1921

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS
BARCELONA

ALTÉS - IMPRESSOR - BARCELONA

JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS
DE BARCELONA

1920-1921

PRESIDENTS HONORARIS

Honorable Sr. President de la Mancomunitat de Catalunya

Excm. Sr. Alcalde de Barcelona

PRESIDENT

Lluís Nicolau d'Oliver

VICE-PRESIDENT

Manuel Casurro

TRESORER

Antoni Montaner

(Regidors)

BIBLIOTECARI

Josep M.ª Bofill Pichot

(Vocals tècnics)

VOCALS

Josep Barbey, Lluís Companys, Josep M.ª Puig Corominas

(Regidors)

Domingo Palet Barba, Antoni Jansana

(Diputats)

Jaume Bofill i Matas, i Manuel Llenas

(Vocals tècnics)

SECRETARI GENERAL (accidental)

Pio Font Quer

VOCALS HONORARIS DE LA JUNTA

Ignasi Bolívar Urrutia, de Madrid
Joaquim de Borja, Barcelona
Odon de Buen, Madrid
Eduard Fontseré, Barcelona
Romuald González Fragoso, Madrid
Marquès de Marianao, Barcelona
Carles Pau, Segorb
Lluís M.º Vidal, Barcelona
Joan Cadevall, Terrassa
Josep Maluquer, Barcelona

MEMBRES CORRESPONSALS

Càndid Bolívar, Madrid
Eduard Boscà, València
Angel Cabrera, Madrid
Frederic Haas, Frankfurt a/M
E. Hernández Pacheco, Madrid
Henri Jumelle, Marsella
Lluís Lozano, Madrid
Llongí Navàs, Saragossa
Emili Racovitza, Banyuls-sur-mer
Jules Richard, Mònaco
Josep Rioja, Madrid
Amador Romaní, Vilanova i Geltrú
Carles Vicioso, Madrid
Salvador Maluquer, Barcelona

PERSONAL TÈCNIC I AUXILIAR

I.—MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS

Director: Vacant

DEPARTAMENT DE GEOLOGIA

Conservador: Francesc Pardillo Vaquer

Regent de Petrografia: M. San Miguel de la Cámara

Regent de Paleontologia i Director del Mapa Geològic: M. Faura i Sans.

Auxiliars: Emília Mestres, Manuela Herrera, Sofia Gallego.

DEPARTAMENT DE BOTÁNICA

Conservador: Pio Font Quer

Recol·lector: Enric Gros

Jardiner: Joan Santamaria

Auxiliars: Emilia Civit i Josefa Mata

DEPARTAMENT DE ZOOLOGIA

Conservador: Ignasi de Sagarra

Regent d'Insectes Coleòpters, Miriàpods i Aràcnids: Ascensi Codina

Regent de Mamífers i Anatomia comparada: Joan Bta. d'Aguilar Amat.

Regent de Malacologia: Artur Bofill Poch

Preparador: Lluís Soler Pujol

Recol·lector: Jaume Novellas

Auxiliars: Salvador Escoté, Concepció Jorba, Carme Giménez,
Anna Foix, Mercè Bracons

II. — PARC ZOLÒGIC

Director: Geroni Darder

Conservador: P. M. Rossell Vilà

III. — NEGOCIAT ADMINISTRATIU

Secretari general: Vacant

Oficial de Secretaria: Joan Maturana

Tenedor de Llibres: Marius Comas

Auxiliar: Mercè Mateu

ACORDS DE LA
JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS

1920-1921

(*Extret del Llibre d' Actes*)

SESSIÓ DE 10 D'ABRIL DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President de la Comissió de Cultura de l'Ajuntament

Constitució de la Junta.—El Sr. Nicolau d'Olwer, que ocupa la Presidència per son càrrec de President de la Comissió Municipal de Cultura, manifesta que ha convocat a la Junta per a deixar-la constituïda, i llegits pel Sr. Secretari els articles de l'Estatut referents al nomenament de càrrecs, són elegits per unanimitat: President, En Lluís Nicolau d'Olwer; Vice-president, En Manuel Cazorro; Tresorer, En Antoni Montaner; Bibliotecari, En Josep M.ª Bofill i Pichot.

Comissió de Publicacions.—Es acordat que continuï constituïda com l'any anterior la Comissió de Publicacions, integrada pels Srs. En Lluís Nicolau d'Olwer, Josep M.ª Bofill i Pichot, Domingo Palet i Barba i Jaume Bofill i Matas.

SESSIÓ DE 16 D'ABRIL DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Traspàs dels Serveis d'Instrucció Pública de la Diputació a la Mancomunitat de Catalunya.—La Junta queda assabentada

d'una comunicació de la Mancomunitat de Catalunya en la qual donen compte d'haber-se fet càrrec dels Serveis d'Instrucció Pública de la Diputació de Barcelona.

L'Herbari d'Espanya.—Els Srs. Comissaris de l'Exposició Internacional de Barcelona comuniquen a la Junta haver acceptat el projecte de formació d'un «Herbari d'Espanya» presentat pel Sr. Conservador del Departament de Botànica, segons les condicions que en ell queden detallades (vegeu l'Apèndix I).

Ponència.—Queda nomenada una Ponència integrada pels Srs. En Manuel Cazorro, Josep M.ª Bofill i Pichot i Jaume Bofill i Matas per a que doni dictamen en la pròxima sessió de la Junta, respecte a organització del personal tècnic del Museu i retribucions del mateix.

SESSIÓ DE 23 D'ABRIL DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Pressupost de la Junta per a 1920-21.—La Junta aprova el Pressupost següent per a l'exercici econòmic 1920-21:

INGRESSOS

I.	De l'Excm. Ajuntament:	
	a) Personal	41,397'50 ptes.
	b) Material	40,000'00 »
II.	De la Mancomunitat de Catalunya:	
	a) Consignació ordinària	32,000'00 »
	b) Despeses del Mapa Geològic.	7,000'00 »
III.	Recaptació de la Junta:	
	a) Ingressos ordinaris del Parc Zoològic	14,000'00 »
	b) » » extraordinaris » »	9,550'00 »
		<u>143,947'50 »</u>
	Descompte de 1'20 % sobre 79,000 ptes . .	948'00 »
	Ingrés líquid	142,999'50 »

DESPESES

I.	Personal	41,395'00 ptes.
II.	Museu de Ciències Naturals:	
	Departament de Geologia	9,950'00 »
	» » Botànica	7,000'00 »
	» » Zoologia	13,000'00 »
	Despeses generals	2,000'00 »
III.	Mapa Geològic	7,000'00
IV.	Parc Zoològic:	
	Despeses ordinàries	30,000'00 »
	Adquisicions d'exemplars	6,000'00 »
V.	Despeses generals de la Junta:	
	Secretaria	500'00 »
	Biblioteca	1,000'00 »
	Publicacions	7,500'00 »
	Premi per al Concurs d'Herbaris	1,000'00 »
	A disposició de la Junta (1)	16,654'50 »
	Total de despeses	142,999'50 »

Pel que fa referència al capítol «Personal», la Junta aprova per unanimitat el dictamen de la Ponència nomenada en la sessió anterior, en virtut del qual és rebaixada la retribució de tots els Regents fins a 1,600 pessetes, com a conseqüència del criteri exposat per la Junta de no sobrepujar per a despeses de personal la partida que, per aquestes atencions, consigna l'Ajuntament.

Vocals delegats.—A proposta del Sr. Montaner, la Junta nomena Vocals delegats per a que visitin individualment els Laboratoris i es facin càrrec de la labor que realitzen, als Srs. En Manuel Cazorro, Bofill i Matas, Llenas, Barbey, Bofill i Pichot i Palet.

Juntes de tècnics.—A proposta del Sr. Bofill i Matas, acorda la Junta que les sessions administratives que hauran de tenir

(1) Despeses a realitzar únicament quan els ingressos del Parc Zoològic siguin efectius.

lloc al Museu Martorell, alternin amb altres que podran ésser celebrades al Museu de Catalunya amb assistència dels tècnics del Museu i del Parc.

Assistència del Personal del Museu.—Es acordat que'l Sr. Director del Museu doni compte mensualment de les assistències dels Conservadors, i aquests de les dels Regents, atenent-se a l'horari aprovat.

Agregació de l'Aquari al Museu.—A proposta dels Srs. Cazorro i Bofill i Matas la Junta acorda que l'Aquari depengui de la Direcció del Museu, essent-ne curador el Regent de Peixos i Invertebrats marins, En Emili Fernández Galiano.

SESSIÓ DE 21 DE MAIG DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer

President

Donatiu.—Secretaria dóna compte del donatiu que fa al Museu el vocal En Josep M.ª Bofill i Pichot de la seva col·lecció d'Himenòpters, essent acordat manifestar d'ofici al senyor Bofill i Pichot l'agraïment de la Junta per tan important donatiu.

Tancament del Vivari.—Tenint en compte les dificultats de personal i material en què es troba la Junta per a atendre degudament el Vivari, acorda el tancament del mateix, mentre durin les actuals circumstàncies.

Nomenaments.—Per dimissió de la Srta. Na Antònia Sánchez, és nomenada Na Agna Foix. Havent presentat també la dimissió l'Auxiliar de Geologia, senyor Gil Montaner, és acordat substituir-lo interinament amb el senyor En Manuel Naranjo.

SESSIÓ DE 11 DE JUNY DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Dimissions.—Són acceptades les dimissions que presenten els senyors En Emili Fernández Galiano i En Joaquim Maluquer i Nicolau, dels càrrecs de Regent de Peixos i Invertebrats marins, el primer, i d'Herpetologia, el segon.

Pensió al senyor Conservador del Parc Zoològic.—El senyor President comunica que la Comissió Municipal de Cultura ha pensionat amb 5,000 pessetes al Sr. P. M. Rossell i Vilà, Conservador del Parc Zoològic, per a que vagi a visitar Parcs Zoològics de l'estranger, documentant-se per al futur desenrotllament del Parc de Barcelona.

Sobre l'Exploració a Fernando Poo.—Havent donat lloc els acords presos en sessió de 7 de març de 1919 a reclamacions diverses del senyor Escalera, recollector subvencionat per la Junta, aquesta, a proposta del Dr. Cazorro, acorda abonar a dit senyor Escalera la quantitat de dues mil pessetes, a més de les tres mil que li foren entregades a l'avençada, rebent en canvi el Museu un darrer lot d'Odonats.

Auxiliar del Museu.—Es acordat que la recaptadora del Museu Martorell, Srta. Na Mercè Bracons, quedi a les ordres del Director del Museu, amb la gratificació de 1,200 pessetes, que percebrà dels beneficis de recaptació.

L'Aquari.—Queda novament adscrit al Director del Parc Zoològic, per haver estat acceptada la dimissió del curador del mateix, senyor Fernández Galiano.

SESSIÓ DE 25 DE JUNY DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

El Laboratori de Taxidèrmia.—Secretaria dona compte del dictamen per a la organització del treball en el Laboratori de Taxidèrmia, que dona la Ponència integrada pels senyors Bofill i Matas, Bofill i Pichot, Cazurro, Llenas i Sagarra (vegeu l'Apèndix II), essent aprovat per unanimitat.

Gratificacions als Regents.—Com a conseqüència de les dimissions de dos Regents, acceptades per la Junta, és acordat restablir les gratificacions de 2,000 pessetes des del pròxim octubre.

SESSIÓ DE 5 DE NOVEMBRE DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Jubilació del Director del Museu.—El senyor Director del Museu, En Artur Bofill i Poch, comunica a la Junta, amb motiu de sa jubilació, el donatiu que fa al Museu de la seva col·lecció de molluscos, reputada com una de les millors d'Europa. Ensem exposa el seu desig de poder continuar treballant en malacologia en son Laboratori del Museu. La Junta expressa per unanimitat el sentiment amb què veu la jubilació del Sr. Bofill i Poch, i tenint en compte sos mereixements alcançats amb tants anys de llavor al cap del Museu i son valiosíssim donatiu de la col·lecció de molluscos, acorda nomenar-lo Vocal Honorari, i Regent de la Secció de Malacologia, amb caràcter gratuït, fins que hi hagi consignació per a retribuir aquest càrrec.

La Sala de Geologia del Museu.—Comunica el senyor Conservador de Geologia, que ja llista la ordenació i retulació dels exemplars de la Col·lecció Mineralògica, ha estat oberta al públic la Sala de Geologia el 10 de novembre, i demana a la Junta que la quantitat que obtinguin de la subhasta de desferres que ha de tenir lloc pròximament, sigui destinada a l'acabament de la instal·lació elèctrica de la dita sala i a l'adquisició de cortines, acordant-ho la Junta tal com proposa el senyor Conservador de Geologia.

SESSIÓ DE 3 DE DESEMBRE DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

La festa del dissabte a la tarda per al Personal auxiliar.—Com a conseqüència de la petició del Personal auxiliar del Museu de que li fos concedida festa els dissabtes a la tarda, la Junta acorda, de conformitat amb l'informe dels Conservadors del Museu :

- 1.^r Que sigui festa els dissabtes a la tarda per als auxiliars del Museu.
- 2.ⁿ Que'n quedi un de guardia cada setmana, la tarda dels dissabtes, alternant en el servei per ordre d'antiguitat.
- 3.^r Que sempre que'l Conservador o Regent a les ordres dels quals treballin requereixin la seva assistència, hauran de prestar-la sense que això doni dret a reclamació de cap mena.
- 4.^t Que atenent el benefici concedit, sigui exigida la més rigorosa puntualitat en l'assistència al treball.

El Premi de la Junta en el Concurs d'Herbaris.—El Tribunal nomenat per la Junta per a judicar els mèrits dels herbaris presentats en el primer Concurs, organitzat d'acord amb el Consell de Pedagogia, proposa per unanimitat que sigui concedit íntegre el premi de 1,000 pessetes, de la Junta, al mestre de La Sella En Joan Fàbrega, i així és acordat per la Junta.

Dimissió i nomenament.—Es admesa per la Junta la dimissió que presenta el senyor En Antoni Portusach del càrrec d'Auxiliar de Geologia, nomenant, a proposta del Sr. Conservador respectiu, a Na Manuela Herrera Arroyo.

Adquisició de fulletons.—La Junta accepta l'oferta de venda de 384 fulletons d'Herpetologia i 29 d'Història Natural, per la quantitat de 650 pessetes, que fa el Sr. En Joaquim Maluquer i Nicolau, previ informe favorable del senyor Regent de Mastologia i Anatomia comparada.

Subhasta.—Queda assabentada la Junta del resultat de la subhasta de desferres procedents de les vitrines del Museu Martorell, que ha donat un ingrés de 420 pessetes, acordant un vot de gràcies per al Sr. Barbey que presidí l'acte.

Concurs per a proveir el càrrec de Director del Museu.—La Junta acorda proveir per concurs el càrrec de Director del Museu, vacant per jubilació del Sr. Bofill i Poch, quedant facultada la Presidència per a que redacti unes bases que seran discutides en la pròxima sessió.

SESSIÓ DE 17 DE DESEMBRE DE 1920

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer

President

Homenatge al Dr. Cadevall.—Es acordat, de conformitat amb una comunicació del Sr. Conservador de Botànica, i en

compliment d'un acord pres en sessió de 27 de juny de 1917, celebrar un Homenatge al Dr. Cadevall, amb motiu de la recepció del seu Herbari, ja definitivament preparat, ordenat i instal·lat en el vestíbol del Departament de Botànica del Museu.

Bases per al Concurs a la plaça de Director del Museu.—

De conformitat amb ço que fou acordat en la sessió anterior, la Presidència presenta les bases per al Concurs a la plaça de Director del Museu (vegeu l'Apèndix III), que són aprovades per unanimitat.

SESSIÓ DE 4 DE FEBRER DE 1921

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer

President

Segon Concurs d'Herbaris.—Vista una comunicació del Consell de Pedagogia sobre la conveniència de repetir el Concurs d'Herbaris, la Junta acorda, oït l'informe del senyor Conservador de Botànica del Museu, accedir a la petició del Consell de Pedagogia, proposant celebrar el segon Concurs en 1922, i destinant a premiar el millor herbari la quantitat de mil pessetes que figurarà en el pressupost de la Junta de 1922-23.

Gratificació al personal del Parc Zoològic.—Vist un ofici de la Direcció del Parc Zoològic, en el qual proposa repartir al seu Personal la quantitat recaptada de més en el Parc, sobre les catorze mil pessetes d'ingressos figurada en Pressupost, és acordat accedir a la petició, sense que aquest acord pugui ésser un precedent per als anys successius, i deixant l'execució del mateix per al finir de l'any econòmic.

Nomenament.—Es acordat, a proposta del senyor Conservador de Geologia, nomenar Auxiliar a la Srta. Na Matilde

Sancho Ferrer, Mestra Superior, en la vacant del senyor Naranjo.

Vestits de pana per al Personal del Parc.—Atenent la proposta del Sr. Director del Parc Zoològic de donar vestits de pana al personal a ses ordres, és acordat que'l Sr. President, informat pel Sr. Director del Parc, portin a terme la execució de la demanda.

Donatiu.—El Sr. Conservador de Botànica comunica haver rebut com a donatiu del Sr. Vocal Honorari En Josep Maluquer, la important collecció de 56 volums de la publicació «BOTANISCHE JAHRBUCHER» de Engler.

SESSIÓ DE 18 DE FEBRER DE 1921

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Donatiu.—El Sr. Director del Mapa Geològic comunica a la Junta que el Dr. Felber, Director del Sindicat Alemany de Sals Potàsiqes, dóna al Museu 29 pots de mostres naturals i concentrades de dites sals.

Resultat del Concurs a la plaça de Director del Museu.—La Ponència nomenada en la sessió anterior per a que informés a la Junta dels mèrits dels concursants a la plaça de Director del Museu, integrada pels Srs. En Manuel Cazorro i Josep M.ª Bofill i Pichot, presenta son dictamen (vegeu Apèndix IV), que la Junta accepta, acordant per unanimitat proposar a l'Excm. Ajuntament que sigui nomenat per al càrrec de Director del Museu En Pio Font Quer, actual Conservador de Botànica.

SESSIÓ DE 31 DE MARÇ DE 1921

Presideix: En Lluís Nicolau d'Olwer
President

Pressupost de la Junta per a 1921-22.—La Junta aprova el Pressupost següent per a l'exercici econòmic 1921-22.

INGRESSOS

I.	De l'Excm. Ajuntament:	
	a) Personal	50,000'00 ptes.
	b) Material	55,000'00 »
II.	De la Mancomunitat de Catalunya:	
	a) Per a despeses generals	32,000'00 »
	b) Per a Mapa Geològic	7,000'00 »
III.	Recaptació de la Junta:	
	Ingressos del Parc Zoològic	16,000'00 »
		<u>160,000'00 »</u>
	Descompte del 1'20 % sobre 94,000 ptes	1,128'00 »
	Ingrés líquid.	158,872'00 »

DESPESES

I.	Personal	49,891'00 »
II.	Museu de Ciències Naturals:	
	Departament de Geologia	8,000'00 »
	» » Botànica	8,000'00 »
	» » Zoologia	9,000'00 »
	Laboratori de Taxidèrmia	1,000'00 »
	Despeses generals	4,000'00 »
III.	Mapa Geològic:	
	Gratificació al Director	2,000'00 »
	Despeses de material i viatges	5,000'00 »
IV.	Parc Zoològic	30,000'00 »
V.	Despeses generals de la Junta:	
	Biblioteca	3,000'00 »
	Publicacions	10,000'00 »
	Impressos	1,000'00 »
	Per a noves instal·lacions, adquisició d'exemplars, etc.	27,981'00 »
	Total de despeses	<u>158,872'00 »</u>

L'augment de la subvenció per a personal ha permès augmentar la gratificació al mateix, però, tenint en compte que les partides a rebre de l'Ajuntament, venen, en sa meitat, condicionades a l'aprovació del Pressupost d'exaccions locals, és acordat que mentre la Junta no tingui assegurada la totalitat de les subvencions, el personal rebi les mateixes gratificacions que l'any econòmic anterior, i la Junta li abonarà la diferència de tot l'atrasat i entraran en vigor les noves gratificacions, en percebre de l'Excm. Ajuntament la totalitat de la subvenció figurada en Pressupost.

Estat de comptes del Pressupost 1920-21.—El Sr. Secretari comunica l'estat de comptes del Pressupost ordinari 1920-21, que és com segueix:

DESPESES

MATERIAL

	<u>Quantitat pressupostada</u>	<u>Quantitat gastada</u>	<u>Diferència</u>
Museu de Ciències Naturals	31,950'00	31,950'00	
Parc Zoològic	30,000'00	30,000'00	
Mapa Geològic	7,000'00	7,000'00	
Biblioteca	1,000'00	781'85	218'15
Publicacions	7,500'00	544'50	6,955'50
Secretaria	500'00	200'00	300'00
Despeses extraordinàries.	7,000'00	7,000'00	
Altres despeses imprevistes	16,652'50	526'00	16,126'50
	<u>101,602'50</u>	<u>78,002'35</u>	23,600'15

PERSONAL

Personal	41,396'00	46,794'80 + 5,397'80
--------------------	-----------	----------------------

INGRESSOS

	Quantitat pressupostada	Quantitat ingressada	Diferència
Subvenció Municipal:			
Material	39,520'00	39,520'00	
Personal	41,397'50	48,00'00	+ 3,402'50
Subvenció Mancomunitat	38,532'00	38,532'00	
Parc Zoològic (ingr. ord.)	14,000'00	16,970'35	+ 2,970'35
» » » ingressos extraordinaris	9,550'00		9,550'00
	<u>142,999'50</u>	<u>139,822'35</u>	<u>3,177'15</u>

RESUM

Total d'ingressos.	139,822'35
Total de despeses	<u>124,797'15</u>
Diferència total, ptes.	15,025'20

Distribució del remanent.—El sobrant de 15,025'20 pessetes del pressupost 1920-21, la Junta acorda distribuir-lo de la següent manera:

Gratificacions al personal del Parc Zoològic	2,970'35
Onze vestits de pana per al personal del Parc Zoològic	1,100'00
Factura Oliva Mallol, obrir porta Museu de Catalunya	447'35
Factura Pere Mitjans, instal·lació elèctrica i timbres.	504'80
Factura Regàs, lonx de l'Homenatge a Cadevall	325'00
Factura Rull, vidres per als armaris del Dep. de Botànica	297'00
Instal·lació dels vidres anteriors.	35'00
Per a tramesa de publicacions.	1,000'00
Per a despeses generals del Museu.	700'00
Per a despeses de publicacions.	<u>7,645'70</u>
Total ptes.	15,025'20

Nomenament.—Per haver renunciat al càrrec d'Auxiliar la Srta. Na Matilde Sancho, queda nomenada per a substituir-la, a proposta del Sr. Conservador de Geologia, la Srta. Na Sofia Gallego Pinedo.

Donatiu.—El Sr. Vocal de la Junta En Josep M.ª Bofill i Pichot comunica el donatiu que fa de l'obra d'André «*Species des Hymenoptères d'Europe et d'Algérie*», composta de 13 volums, avui agotada i de gran vàlua; de les publicacions de J. Perez, «*Contribution à la faune des Apiaires de France*» i «*Espèces nouvelles de mellifères*»; i de l'obra de V. Bertoniens, «*Ichneumonides d'Europe*».

APÈNDIX I

Projecte per a publicar un Herbari d'Espanya

La riquesa floral d'Espanya, no hi ha hagut mai ocasió de mostrar-la als estudiosos i als *amateurs* talment completa, constituint herbari, que siga aquest el més fidel compendi d'aquella variadíssima col·lecció de formes vegetals de la India d'Europa, com anomenà LINNÉ la Península ibérica. Des de que aquest darrer envià a Espanya el seu deixeble LOEFLING, i des de abans encara, des de que'ls cèlebres catalans SALVADOR herboritzaren per tota la Península, fins a nosaltres, prou n'han passat de botànics per ella que han estudiat nostra flora i han descobert els seus secrets! Les riques col·leccions formades, però, per causa del desconeixement de nostra flora han sigut incompletes i per mor de la manca de dades certes que poguessin orientar rectament a aquells recercadors. Deixant de banda els més antics, les col·leccions dels quals s'han perdut, han estat deplorablement malmeses, o són incompletes, a l'estranger, ens trobem a l'hora actual, que solament l'Herbari PAU, del claríssim botànic de Segorb, pot ésser qualificat de bastant complet entre tots els d'Espanya; els de BOISSIER i WILLKOMM, els benemèrits estudiosos de nostra flora, són a Suïssa i Portugal, respectivament. Mes, àdhuc aquests tres assenyalats com els primers tenen faltes greus, si hom mira la qüestió des del doble punt de vista de la riquesa total de nostra flora i de la selecta preparació dels exemplars. De la riquesa total de nostra flora, perquè no tingueren ocasió aquells autors de recórrer tota la Península, i perquè d'aleshores ençà han estat descobertes altres formes de plantes que desconexereren; de la selecta preparació perquè no era d'aquella època el mirament d'ara i perquè no usaren els nostres procedim en

acurats, puix preferiren una abundosa collita a una collita ben preparada. Tenen però, i no volem amagar-ho, una valor única els tres herbaris citats, la de contenir els tipus originals que serviren a BOISSIER, WILLKOMM i PAU per a la creació de les seves espècies botàniques, valor documental que és el de més relleu de les susdites col·leccions. Però, si aquella valor única és imposible poder-la crear de nou, un'altra de ben notable en podrà tenir un herbari espanyol format amb seny. La forma vegetal més pròxima a la que un autor ha tingut davant seu en descriure-la per primera vegada és aquella altra pertanyent a la mateixa espècie i collida en el mateix lloc precís, o siga, en sa localitat clàssica, com diuen els botànics. El fet d'ésser collida una espècie en sa localitat clàssica li decuplica, al menys, sa valor, en el mercat científic de plantes.

Aquestes consideracions esmentades ens afermen en l'idea de creure que una exiccata de *totes les plantes endèmiques peninsulars*, procedents de ses localitats clàssiques, i preparades amb tota cura, tindria èxit franc en el món científic, alhora que, per a tot home culte i aimant de la seva pàtria, seria un goig veure o posseir seleccionat en un herbari, allò que té de més original i característic la flora del seu país. La labor que suposa la formació de tal herbari és extraordinària, pel fet d'haver de resseguir una a una totes les localitats clàssiques de la Península, i àdhuc molt sovint, per haver de visitarles més d'un cop si tenim en compte que no totes les espècies floreixen a la mateixa època del any. Sempre que nosaltres hem pensat en aquest projecte hem cregut que podria ocupar tota la vida de un home i encara no fóra terminat. Mes si el pla complet és així de vast que no se li veu la fi, quan no per altra cosa, perquè cada dia l'activitat analítica del morfologista descobrirà noves plantes o noves varietats, hom podria limitar la seva comesa per a una primera etapa de treball, a la recol·lecció, preparació i ordenació sistemàtica de les grans espècies espanyoles, dites correntment linneanes, que són les millor caracteritzades, les de morfologia més independent. Finida que fóra aquesta llavor, pertocaria continuar-la per a donar a conèixer per medi de sèries anyals les

petites espècies, les races, les varietats..... la morfologia completa de la flora exclusivament peninsular.

Fet un recompte per regions de les plantes endèmiques espanyoles que tenen en elles sa localitat clàssica, ens dona el següent resultat, segons el *Prodromus Floræ Hispanicæ* i son suplement, de WILLKOMM:

Andalusia	615
Castella la Nova	184
València.	89
Aragó	83
Catalunya	55
Pireneus centrals.	51
Múrcia	50
Pireneus orientals	39
Astúries.	37
Galícia	34
Lleó	18
Castella la Vella	16
Extremadura	13
Cantàbria	10
Navarra.	8
Total.	1,302

Les 1,302 espècies són endèmiques d'Espanya, o, rarament algunes, penetren també a Portugal o han estat descobertes posteriorment al nord d'Àfrica.

En aquell número total, però, n'hi ha que són de la categoria de les que hem anomenat petites espècies. Comptant amb això, i amb un marge de fallida per als possibles entorpiments de nostra llavor, el nombre total d'espècies a recollir en les distintes regions espanyoles per a donar per enllestida aquella primera etapa de treball, podria ésser fixat en mil. Amb aquesta col·lecció de mil plantes selectes, tindriem un compendi de la flora endèmica peninsular,

dels tipus més notables d'Espanya, dels que millor la caracteritzen, collits cada un en son lloc clàssic.

Per a portar a terme aquesta llavor amb la major economia, pensem que hauríem de fer trenta dues col·leccions iguals, de mil exemplars cada una; de cada espècie hauríem de posseir-ne, doncs, trenta dos exemplars també. Destinariem a la venta vint i cinc d'aquestes trenta dues col·leccions, el preu de les quals podria ésser fixat més endavant, però, comptant amb un preu mínim de mil pessetes per cada col·lecció. Dos d'elles quedarien propietat de la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS, una de les quals fóra la destinada a l'exposició pública, i les cinc restants serien ofertes als col·laboradors de l'empresa, com a gratificació per al seu treball.

Això darrer és justificadíssim. No és possible que amb el nostre esforç personal, àdhuc ajudant-nos el personal preparador necessari, poguéssim portar a terme aquesta llavor amb un parell d'anys de temps. Hauríem de comptar amb l'ajut de cinc col·laboradors tècnics al menys. El Departament de Botànica del Museu de Ciències Naturals de Barcelona es reservaria per a si les recol·leccions a Andalusia, la més rica de les regions peninsulars en plantes endèmiques; centralitzaria en ell tota la llavor d'organització, del seu personal i dels col·laboradors; prepararia el material recollit i enllestiria les col·leccions. El Departament de Botànica del Museu rebria en compensació d'aquest treball: el prestigi d'haver realitzat un dels més grans esforços per al coneixement de la flora d'Espanya, i com a conseqüència d'això just dit, tindria la hegemonia en botànica fanerogàmica espanyola; rebria com a material d'estudi i d'exposició dues col·leccions completes, com hem anotat, i gran riquesa de plantes herboritzades fora de llista durant les exploracions. La *Exposició d'Indústries Elèctriques* de Barcelona, i tota la Ciutat, rebrien la gloria d'haver promogut aquesta altra petita exposició de la flora d'Espanya, i venent les col·leccions, la obtindrien amb despeses insignificants.

Per a concretar el nostre pensament en unes bases, donaríem el projecte següent:

La Junta directiva de la *Exposició* i la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS, desitjoses de donar a conèixer la flora espanyola, convenen en la formació d'un herbari per a la futura Exposició, segons les bases que segueixen:

1.^r L'Herbari d'Espanya deurà constar de mil exemplars, acuradament preparats, corresponents a altres tantes espècies exclusivament espanyoles, i collits en sa localitat clàssica.

2.ⁿ El nombre d'Herbaris a formar serà de trenta dos, un dels quals, de luxe per la seva presentació, serà destinat a la pública exposició; els altres trenta un contindran les plantes en un doble full de paper, blanc l'interior i senzill, i groixut l'extern, o protector. La grandària d'ambdós serà de 27×43 cent. plegats. El exemplars estaran subjectes en l'exemplar de luxe, i lliures en els altres, degudament preparats per a una conservació definitiva.

3.^r El Conservador de Botànica del Museu de Ciències Naturals dirigirà les exploracions i viatges per a la recol·lecció de les plantes, auxiliat pel personal del Departament de Botànica i pels col·laboradors que cregui necessaris, centralitzant allí tots els treballs de preparació i ordenació del material. La Junta de l'Exposició nomenarà demés un auxiliar preparador, a proposta del Conservador de Botànica del Museu, destinat exclusivament al treball de la formació de les col·leccions.

4.^t Els col·laboradors tècnics esmentats en l'article anterior, s'entendrà que contribueixen a l'empresa moguts pel seu entusiasme científic, i no tindran dret en cap cas a retribució en metàlic de cap mena. En canvi els hi seran abonades a la bestreta les despeses que hagin d'ocasionar els seus viatges i exploracions, no podent passar, però, de la quantitat figurada en el pressupost que acompanya aquestes bases.

5.^t Els col·laboradors tècnics susdits rebran un exemplar complet de l'Herbari d'Espanya, dels cinc destinats a aquest fi.

6.e Els vint i set Herbaris restants quedaran propietat de l'Exposició, dos dels quals donarà a la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS, un de luxe i un dels altres per al seu Departament de Botànica,

podent destinar a la venda els altres si ho creu convenient, i fixar així mateix el preu.

7.e Les premses, paper, etc. i demés materials de preparació quedarà propietat de la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS; un cop enllestit el treball i entregades les col·leccions.

8.e La Junta Directiva de l'Exposició podrà introduir en les col·leccions les millores que cregués oportunes, com cartes de dispersió geogràfica, fotografies de plantes vives, etc., en qual cas es posarà d'acord amb el Conservador de Botànica, i abonarà dels seus cabals les quantitats necessàries.

PRESSUPOST

PER A LA FORMACIÓ DEFINITIVA DE TRENTA DOS HERBARIS DE MIL
PLANTES CADA UN

Despeses per a viatges i exploracions a les següents regions:

Andalusia, dotze mesos	10,000
Castella la Nova	2,000
València	2,500
Aragó.	2,500
Catalunya	1,500
Pireneus centrals.	1,500
Múrcia	1,000
Pireneus orientals	1,000
Astúries.	1,000
Galícia	1,000
Lleó	0,500
Castella la Vella.	0,500
Extremadura	0,500
Cantàbria	0,250
Navarra	0,250
Total per exploracions.	26,000

Despeses per a material divers de recol·lecció i preparació:

Trenta dues premses, a 40 ptes.	1,600
Paper d'estraça, per a preparar.	1,000
Paper per herbari	3,200
Cartolina per a l'herbari de luxe.	500
Vint carpetes de luxe.	200
Carpetes per a herbaris	1,500
Alcohol, sublimat, etc. per a conservar.	800
Etiquetes i altres impressos.	<u>1,500</u>
Total per a material.	10,300

Personal a càrrec del Pressupost de l'Exposició:

Sou d'un auxiliar, a 1,500 pessetes anyals durant dos anys	<u>3,000</u>
Total per a personal.	3,000

RESUM

Despeses per a exploracions	26,000
» » » material	10,300
» » » personal	<u>3,000</u>
Total general.	39,300

Barcelona, novembre de 1919.

El Conservador del Departament de Botànica,

DR. FONT QUER

APÈNDIX II

Dictamen per a la organització del treball en el Laboratori de Taxidèrmia

Els que subscriuen, ponents per a la reorganització del Laboratori de Taxidèrmia, segons acord de la Junta de 11 de l'actual, tenen l'honor de proposar a la mateixa que:

1.^r El Laboratori de Taxidèrmia rebrà per a preparar-lo degudament:

a) El material que li trametin el Departament de Zoologia del Museu o les Seccions del propi Departament.

b) El procedent de les baixes de la Col·lecció Zoològica.

c) El que per altres mitjans pugui ésser incorporat al Museu després de la seva preparació.

2.ⁿ Els exemplars que entrin al Laboratori de Taxidèrmia pertanyents al grup a), hauran d'ésser preparats ateses les indicacions del personal tècnic que'ls trameti. Quan entrin al Laboratori de Taxidèrmia exemplars que pertanyin als grups b) i c), el Cap del Laboratori determinarà d'acord amb el personal tècnic corresponent la forma com hauran d'ésser preparats.

3.^r Els exemplars que siguin destinats a continuar la sèrie dels grups biològics, seran naturalitzats segons els projectes i detalls que es determinin d'acord amb el Departament de Zoologia.

4.^t El Cap del Laboratori de Taxidèrmia, mentre la Junta no disposi altrament, organitzarà i dirigirà el treball del Laboratori i determinarà i aplicarà els procediments tècnics que cregui més adequats per al millor èxit de les tasques que se li encomanin, respondent, però, de la eficàcia d'aquells procediments per a la conservació dels exemplars que prepari.

5.ⁿ Una vegada preparats, el Laboratori presentarà els exemplars al Departament de Zoologia, el qual s'en farà càrrec prèvia diligència d'acceptació.

6.e El Laboratori de Taxidèrmia rebrà directament de Tresoreria els recursos per a son funcionament que, per enguany, queden fixats en 1,600 pessetes, rebaixades de les següents partides del Departament de Zoologia: Alcohol i formol, 800; Pots de vidre, 600; Material de preparació i recol·lecció d'invertebrats marins, 100; íd., íd. herpetologia, 100.

Barcelona, 11 de juny de 1920.—J. M^a. Bofill i Pichot, J. Bofill i Matas, M. Llenas, M. Cazorro, I. de Sagarra.

APÈNDIX III

Bases per al concurs a la plaça de Director del Museu

- A. Els que aspirin al càrrec susdit hauran d'acreditar:
- 1.^r Esser espanyol.
 - 2.ⁿ Majors de 25 anys i menors de 45.
 - 3.^r Tenir bona conducta.
 - 4.^t Estar al corrent de les obligacions militars.
 - 5.ⁿ Saber llegir i escriure correctament les llengües castellana, catalana i francesa.
 - 6.e Posseir un títol acadèmic espanyol de caràcter científic.
- B. Podran presentar com a mèrits pel Concurs:
- 1.^r Els seus treballs en Museus i càrrecs que hagin exercit anàlegs al que pretenen.
 - 2.ⁿ Les seves publicacions científiques.
 - 3.^r El formar part de corporacions i entitats consagrades a l'estudi de les Ciències Naturals.
 - 4.^t El coneixement d'altres llengües a més de les consignades en l'apartat anterior, núm. 5.
 - 5.ⁿ Tota altra mena de títols, mèrits o treballs que acreditin la seva suficiència per a dirigir un Museu de Ciències Naturals.
- C. Essent el càrrec de plantilla municipal, i, al servei de la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS, està subjecte a tots els drets i obligacions del Reglament d'Empleats municipals (1), disposicions municipals complementàries i Reglament interior de la Junta.
- D. Les sol·licituds, degudament documentades, hauran d'ésser trameses a la Secretaria de la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS (MUSEU

(1) Excepte al de l'augment gradual de sou.

Martorell) d'onze a dos quarts d'una els dies hàbils dintre'l termini d'un mes a comptar des de la publicació d'aquest anunci en el Butlletí Oficial de la Província.

E. També serà anunciat aquest Concurs en la Gazeta Municipal i en els diaris de la Ciutat.

F. De conformitat amb l'article 8 de l'Estatut, la JUNTA DE CIÈNCIES NATURALS proposarà a l'Excm. Ajuntament el nomenament de l'aspirant que judiqui ésser-ne mereixedor.

APÈNDIX IV

Dictamen de la ponència nomenada per a informar sobre els mèrits dels concursants a la plaça de Director del Museu

Los que subscriben, Vocales de la JUNTA DE CIENCIAS NATURALES DE BARCELONA, honrados por la misma con el encargo de dictaminar acerca de los expedientes presentados para aspirar a la plaza de Director de su Museo, a la misma exponen:

Que habiendo examinado dichos expedientes, resultan aspirar al citado cargo los siguientes señores concursantes:

- D. Pablo Areny de Plandolit
- D. José R. Bataller, Pbro.
- D. Pío Font Quer
- D. Claudio Sala Pons
- D Torcuato Vilardaga Pujol

que examinados los documentos presentados de dichos señores, no reúnen las condiciones exigidas en el Concurso los dos últimos: don Claudio Sala, que justificando una gran ilustración por su brillante carrera, pues es doctor de las cinco facultades universitarias, catedrático auxiliar de las facultades de Medicina y Farmacia de la Universidad Central, y autor de notables publicaciones sobre bacteriología, higiene e histología, sobrepasa la edad de 45 años, exigida por el concurso, de conformidad con el Reglamento general de empleados municipales que requiere terminantemente para ingresar en sus plantillas ser menor de 45 años, si bien es de advertir que el Sr. Sala, para los efectos que pudieran aminorar esta falta, declara que renunciaría a todo género de derechos pasivos con cargo al Municipio. Y D Torcuato Vilardaga, el cual además

de no acreditar en debida forma las condiciones generales requeridas en el concurso, defecto que probablemente podría salvarse, no presenta como mérito mas que el ser bachiller por el Instituto de Figueras y el tener cursadas las prácticas de algunas asignaturas del preparatorio y de la Facultad de Medicina en sus primeros años, faltándole por consiguiente el acreditar algún título científico y su competencia, mediante trabajos científicos realizados o publicaciones verificadas, que demostraran sus méritos y servicios.

Que los otros señores Concursantes acreditan:

D. Pablo Areny de Plandolit, ser médico con ejercicio de su profesión, haber sido ayudante y auxiliar gratuito de la cátedra de técnica anatómica de esta Universidad, haber tenido durante muchos años abierto al público en esta capital un establecimiento de Taxidermia y venta de objetos de Historia Natural, titulado «Museo Areny», ser autor de numerosos artículos sobre Taxidermia y preparación de objetos de Historia Natural, editor de una Revista de Ciencias médico-naturales, autor de otros artículos sobre higiene, agricultura y zoología y de varios libros sobre preparación de objetos de Historia Natural. Es o ha sido socio de varias corporaciones científicas. Presenta al concurso una Memoria con sus apreciaciones particulares acerca de lo que debe ser el Museo de Historia Natural de Barcelona y el cargo de Director.

D. José R. Bataller, acredita ser presbítero, Licenciado y Doctor en Ciencias Naturales, Profesor auxiliar del Seminario Conciliar; fué Ayudante del reputado y sabio geólogo Dr. Almera, recolector para los trabajos del Mapa Geológico, conoce algunas lenguas vivas y clásicas y es autor de varios e interesantes trabajos sobre mineralogía y geología de la Región catalana. No justifica ni edad, ni quintas, ni conducta.

D. Pío Font Quer, acredita ser Doctor en Farmacia y Licenciado en Ciencias, Farmacéutico militar por oposición, Profesor auxiliar de la Facultad de Farmacia de esta Universidad, encargado de la Cátedra de Botánica descriptiva, Conservador y Regente de Botánica del Museo de Historia Natural de esta Junta, socio de

diversas Corporaciones científicas y autor de numerosos trabajos sobre botánica, especialmente de la Región catalana.

Que examinados los méritos y servicios de cada uno y los antecedentes de que dispone esta Ponencia, cree que debe proponer para el cargo de Director del Museo de Historia Natural de esta Junta a D. Pío Font Quer, tanto por el mérito de sus publicaciones científicas, por ostentar dos carreras universitarias, ser Profesor auxiliar que desempeña cátedra en esta Universidad, ser ya funcionario de esta Junta con la categoría de Conservador, que para este cargo puede decirse supone el ascenso inmediato, como sobre todo por la bondad de sus relevantes servicios prestados ya a esta Junta en el mismo Museo, en el que ha dado prueba de su valer, competencia y celo, supliendo el cargo de Secretario, y muy en particular organizando por completo la sección de Botánica de un modo brillantísimo, constituyendo un rico herbario lujosamente instalado y clasificado con verdadero método científico.

Esta es la propuesta que los que subscriben se honran en someter a la Ilstre. Junta de Ciencias Naturales que en su elevado criterio resolverá lo que estime más conveniente.

Barcelona, 11 de febrero de 1921.

Firmado.—José M.ª Bofill y Pichot, Manuel Cazorro.
Ilstre. Sr. Presidente de la Junta de Ciencias Naturales.

MUSEU DE CIÈNCIES NATURALS

MEMÒRIA INFORMATIVA, 1920-21

pel

DR. P. FONT I QUER

CONSERVADOR DEL DEPARTAMENT DE BOTÁNICA
I SECRETARI ACCIDENTAL DE LA JUNTA

Aquest any, acabades les vagues des de les primeries de l'actual exercici econòmic, hem pogut deixar llesta definitivament la Sala de Geologia del Museu Martorell, tots els exemplars acuradament ordenats i retulats. Així, també fou retulada i numerada la collecció ROSALS, desada en el Laboratori de Mineralogia del Museu, i la collecció MORAGAS, i ambdues convenientment catalogades. Fou catalogada també, per fitxes, la collecció mineralògica del Museu Martorell.

Pel que toca a la part d'exhibició al públic, el Conservador del Departament de Geologia, En Francesc PARDILLO, ha fet el projecte d'una vitrina especial per a contenir la rica collecció d'exemplars de Sal de Cardona que té el Museu, i que actualment, a causa de llur installació inadequada, no llueixen i es malmeten. Per a la millor realització d'aquest pla, el Sr. Conservador susdit i el col·laborador del Museu Sr. MARCET visitaren Cardona, per a fer-se càrrec de ço que fóra més interessant donar a conèixer al públic, i el Sr. MARCET hi retornà després per a obtenir unes fotografies que han

d'acompanyar els exemplars. Aquesta vitrina podrà quedar enllestida i degudament installada dintre breus dies.

Diversos treballs d'investigació han estat realitzats en el Laboratori de Mineralogia com el que sobre la Escolécita portà a terme el Sr. PARDILLO; mineral rar, trobat a Estopanyà i propietat del Museu, que mercès al ric instrumental amb què compta el Laboratori ha pogut ésser estudiat amb tota cura.

Han continuat com en anys anteriors les consultes públiques d'anàlisi i determinació de minerals, que han valgut algunes ofrenes d'exemplars notables, com el donat per M. ETIENNE, de Camprodon, bellíssima cristallització de Quarç i Ortosa d'aquella localitat.

El Laboratori de Mineralogia ha adquirit per a acabar de completar el seu material d'investigació un Goniòmetre teodolític de la casa Fuess.

El Regent de Petrografia, Sr. SAN MIGUEL DE LA CÁMARA, ha deixat definitivament catalogat el material que existia abans de 1920 i ha terminat la determinació i catalogació de la collecció Moragas (augmentant d'aquesta manera el catàleg general de 1,884 números) faltant ara solament ordenar-la i numerar els exemplars. Ha preparat també una collecció de roques, que quedarà exposada al públic en la Galeria de la sala de Geologia del Museu Martorell, composta de 601 exemplars de localitats estrangeres diverses i de la Península, havent procurat que la majoria fossin de Catalunya. El catàleg general de la Secció comprèn 3,415 números.

La collecció de preparacions microscòpiques ha augmentat de 99 exemplars, i actualment s'ocupa el Dr. SAN MIGUEL de catalogar, numerar i ordenar les de la collecció MORAGAS, que són en gran nombre, havent-ne catalogat fins a la data 609.

La collecció de microfotografies, que fou iniciada l'any

passat, ha estat enriquida de 64 clixés de les primeres i 81 de les segones.

La collecció de roques ha guanyat 120 exemplars, recollits pel Dr. SAN MIGUEL en excursions diverses; 19 ofrena del Dr. PAU, 9 del Dr. CENDRERO, 6 del Dr. FONT QUER, 5 del Sr. DARDER i 1 del Sr. CASTAÑOS.

Finalment, ha estat adquirit amb destí al Laboratori de Petrografia un Microscop petrogràfic.

La Secció Paleontològica, sota la direcció del Dr. FAURA i SANS, ha continuat la tasca de catalogació de les espècies fòssils del Museu, i la d'exemplars ha arribat, pels de fora, des del número 1,310 al 1,480; les espècies catalanes han estat registrades des del número 1,930 al 2,051. Són, per tant, 291 les espècies revisades, determinades, ordenades i registrades. Aquesta labor no ha pogut ésser més intensa, per causa de les dificultats d'espai en què es troba la Secció de Paleontologia.

Ha continuat enguany el registre per fitxes de les espècies fòssils citades a la Península ibèrica. Pel que fa referència a l'exposició pública d'exemplars, i a pesar del poc espai de què hom pot disposar, ha pogut ésser exposada una part de les colleccions del Dr. ALMERA, que hem portat al Museu procedents de Can Batlló; estan ordenats i disposats en sèries en les corresponents vitrines, els fòssils dels terrenys primaris, els del triàssic, i gran part dels del cretàic: del Museu del Seminari, de les colleccions que formen part del llegat ALMERA, tots els fòssils eocènics de la Plana de Vich, que actualment omplen una vitrina al Museu; així, també els restes del quaternari de Gràcia, Montcada, etc. I en el Seminari, tenim preparats per a portar al Museu els restants fòssils del Cretàic.

Entre les adquisicions de la Secció Paleontològica del Museu, haurem d'esmentar, la d'una testa de Rinoceront, procedent d'Arenys de Mar, actualment exposada en el Museu Martorell, després de la neteja acurada dels caixals duta a terme pel Dr. BATLLER. Han ingressat també algunes reproduccions de fòssils típics existents en Museus estrangers. Apart aquests ingressos per compra, el Dr. FAURA ha portat al Museu tot el material recollit en ses expedicions obligades per a l'obra del Mapa Geològic de Catalunya; els fòssils recollits per ell mateix, amb motiu de la Reunió de la Societat del Mapa Geològic de França, als encontorns de Bordeus, en llits clàssics; els procedents dels nous jaciments juràssics de Tarragona, descoberts de poc, que visità el Dr. FAURA amb M. FALLOT, de l'Universitat de Grenoble, etc.

La labor del Departament de Botànica ha estat d'una banda consagrada a la conservació de la gran quantitat de plantes ingressades l'any anterior, i d'altra, la motivada per les exploracions i l'estudi del material recollit. Per a donar idea de com hem treballat en la preparació i conservació d'exemplars, caldrà fer esment, no més, del consum de més de dos cents litres d'alcohol per l'enmetzinament de plantes preparades.

Durant el transcurs d'aquest any econòmic finit ha pogut quedar llest l'Herbari CADEVALL, i fou solemnement rebut en el Museu el 15 de gener d'enguany, amb l'homenatge que la **Junta de Ciències Naturals** dedicà al Dr. CADEVALL, i que tingué lloc en el Departament de Botànica del Museu. «L'Herbari CADEVALL conté 8,097 plects, en 180 volums, essent un ric instrument d'estudi per al de la flora catalana.

Demés de l'Herbari CADEVALL han quedat preparades bona part de les plantes adquirides l'any anterior, aquelles que reclamaven l'enmetzinament amb major urgència, bé per

llur mèrit, bé per la possibilitat d'una pròxima destrucció: així la *Flora Styriaca* de HAYECK; la *Flora Austro-Hungarica*; les plantes de Grècia, de HELDREICH, etc.

Les exploracions botàniques començaren a l'abril, amb el viatge a Mallorca i Eivissa del Recol·lector del Departament En Enric Gros per a prosseguir les investigacions sobre la flora de les Balears i de les Pitiuses. El Sr. Conservador del Departament, Dr. FONT QUER, marxà a Eivissa a primers de maig, i junts herboritzaren allí gairebé tot el mes. Aquestes exploracions tenien com objectiu primordial resseguir minuciosament la costa nord d'Eivissa, on ha estat descobert el major nombre de plantes curioses i noves. Més tard tornà En Gros a Mallorca i després d'una estada de quinze dies a l'illa gran, explorant les muntanyes de Soller, passà a Eivissa altre cop, per tal de poder conèixer la flora purament estival de les Pitiuses. A aquestes illes hi retornà encara a la tardor, passant a Eivissa i Formentera una quinzena de dies per a l'estudi de les plantes autumnals. Totes aquestes exploracions han vingut a augmentar considerablement el material recollit a les Pitiuses en 1918 i 1919, i podem dir ara que la flora d'aquelles illes podrà ésser estudiada com cal.

Altre treball, emprès l'any anterior pel Dr. FONT QUER, és l'estudi metòdic de les espècies ibèriques de *Sideritis*. Per tal motiu enguany el Conservador del departament de Botànica feu distintes excursions amb l'objecte de recollir en son lloc clàssic diferents espècies d'aquell gènere; així visità els encontorns d'Olot. Les Borges, Cardó i alta vall del Segre, Bellver, Martinet i Organyà.

Excursions botàniques de poca durada han estat realitzades a Lleida, Montagut, S. Guim, Montalegre, Garraf, Osor, etcètera. I per a la recollecció de plantes amb destí a l'*Herbari d'Espanya*, projecte del qual donàvem compte l'any pas-

sat, sortí cap a Almeria a darrers de febrer el Recol·lector del Departament, que haurà de recórrer la part més oriental d'Andalusia durant tota la primavera i bona part de l'estiu.

Apart el material recollit en nostres exploracions han ingressat plantes al Museu per compra i per donatiu. Del Germà SENNEN hem rebut la col·lecció de 1919 de la seva exsiccata «Plantes d'Espagne», composta de 240 plecs; de Theodor O. WEIGEL, 300 espècies de Sicília i Ligúria, i altres herbaris. Per donatiu han ingressat diverses plantes de la senyora Na Montserrat GARRIGA DE GALLARDO, dels Srs. CODINA, de La Sellera; Dr. C. PAU, de Segorb, d'Andalusia i Valencia; Florentí MARTIN, de Burgos; Rvnd. P. SOLÁ, de Moyà; Jaume TENAS, d'Olot; A. XIBERTA, de La Selva, etc. Mercès a la col·laboració del Dr. FRAGOSO, del Museu de Madrid, que ha volgut encarregar-se de les determinacions dels Micromicets, hem pogut continuar la sèrie d'aquests Bolets augmentant-la de bon nombre d'exemplars.

Enguany ha estat fallat el primer Concurs d'Herbaris organitzat pel Consell de Pedagogia i la **Junta de Ciències Naturals**, havent estat guanyador del premi d'aquesta darrera el mestre En Joan FÁBREGA, de La Sellera, per la seva col·lecció de 701 fanerògames d'aquella localitat, ingressades avui en nostres herbaris. En conjunt, el total d'ingressos haguts en el Departament de Botànica arriba a uns 5,000 exemplars.

Les obres començades l'any darrer en aquest Departament han estat ja terminades, y els Herbaris queden degudament instal·lats en la Sala que forma ara el vestíbol tancat del susdit Departament.

En el Departament de Zoologia, finit l'exercici, veiem quina és la tasca realitzada en les col·leccions que s'exhibeixen als Museus de la **Junta de Ciències Naturals**. Al Museu Martorell

hem donat el primer pas de revisió i selecció de la Sèrie Ornitològica. Per a escatir quina era la valor dels exemplars en general, i quines eren les agrupacions suficientment representades, les que hi mancaven en absolut i les que sols hi eren deficientment, ha estat precis reunir totes les Aus que fins aleshores, i per motiu d'adquisicions recents, estaven al Museu Martorell sense ordenació sistemàtica. Avui, no disposant de mobiliari més adequat, els tenim col·locats dins l'ordre més rigorós possible. Hem començat l'estudi, retulació i catalogació, i queden ja enllestides les famílies següents: *Loriidae*, *Cacatuidae*, *Platycercidae*, *Psittacidae*, *Cuculidae*, *Rhamphastidae*, *Galbulidae*, *Picidae*, *Trogonidae*, *Alcedinidae*, *Meropidae*, *Coracidae*, *Caprimulgidae*, *Momotidae*. Estem convençuts que cal renovar un gran nombre d'exemplars i la majoria del *Passeres* i *Silvidae*. Amb aquesta finalitat, el Recol·lector de Zoologia ha procurat ja al Laboratori de Taxidèrmia alguns exemplars recol·lectats amb totes les precaucions per a que puguin resultar exemplars naturalitzats, perfectes. A més d'aquesta curiosa labor, no hem deixat perdre ocasió aventatjosa d'adquirir exemplars interessants, si bé, per l'anormalitat que regna encara, no hem pogut gaudir-nos de certes negociacions convingudes. Queden pendants, entre altres, les ofertes del Sr. Otto TISCHLER, d'un lot d'aus de Nova Zelanda i altre d'ocells sud-africans i de la Malàisia (en pell) que devia remetre de Lintz (Austria) en condicions molt aventatjoses.

Per a unificar l'exhibició del exemplars que creiem dignes de continuar en la col·lecció, hem adoptat instal·lar-los sobre peus de roure en substitució dels peus tornejats avui existents, en formes i fustes molt diverses. Hem tramès, doncs, al Laboratori de Taxidèrmia una quantitat suficient de peus, amb l'encàrrec de començar aquella tasca.

En la sèrie de Mamífers del Museu Martorell, el Regent En J. B. d'AGUILAR-AMAT ha enllestit la revisió, retulació i catalogació dels exemplars de *Monotremes*, *Marsupials*, *Ungulats*, *Insectívors Macroquiròpters*. Demés ha refet i completat la sèrie de mapes de distribució geogràfica dels macro-mamífers que acompanyen l'etiqueta de cada espècie.

Els exemplars de Rèptils i Peixos, preparats en sec, del Museu Martorell, han sigut traslladats a la galeria superior d'aquell edifici. Fins aleshores estaven intercalats entre els Ocells. Aquest determini no sols obeí a raons de sistematització, sinó també, per considerar-los en nombre insuficient i en sa majoria poc dignes d'ocupar un lloc preferent al Museu. En canvi, succeïa tot altrament amb l'alcoholarium encongit al fons del vestíbol del Museu de Catalunya. Creient-ho més aventatjós per al públic i un major ornament de la sala, resoluérem col·locar les cinc vitrines més espaiades i en lloc preferent amb bona il·luminació. Hem ordenat la sèrie sistemàtica dels *Lacertilia*, que comença a ésser ja nombrosa, i completa pel que'ns referim a la fauna catalana.

Ha quedat instal·lada prop de l'alcoholarium la vitrina que abans utilitzava el Departament de Botànica per a les dispersions geogràfiques d'alguns vegetals. Aquesta instal·lació no la considerem definitiva perquè el moble no respon a l'unitat necessària dins la sala, i perquè els exemplars que conté no són encara degudament estudiats. Amb aquestes reserves doncs, queda manifesta al públic una bonica sèrie de *Briozoaris*, *Espongiaris* i *Equinoderms*.

Dins la possibilitat del Pressupost d'enguany, hem realitzat el nostre propòsit de cubrir amb les corresponents vitrines els grups biològics que no tenien protecció de cap mena d'ençà de l'inauguració del Museu. S'han enllestit sis vitrines. En la construcció i en el material usat, hem rectificat el criteri

anterior. Aquestes darreres no tenen cap obertura lateral, obtenint major solidesa i protecció contra la pols i els paràsits. El ferro ha estat substituït pel roure que permet un treball més acabat i fa un conjunt més homogeni amb les taules que les sostenen.

Alguns exemplars d'Isart del grup rupestre central són molt defectuosos, i per a substituir-los hem aprofitat l'ocasió d'adquirir dos individus amb abundós pelatge, que seran naturalitzats al Laboratori de Taxidèrmia.

Les col·leccions entomològiques que estan a la vista del públic no son apropiades ni suficientment demostratives per als visitants mancats de preparació. Sols les quatre caixes de la vitrina d'Entomologia compleixen aquella necessitat. Per a fomentar aquesta sèrie agradable, hem encarregat uns quants exemples ben típics de dimorfisme sexual, dimorfisme estacional, col·lacions mimètiques, de defensa o d'esglai.

L'activitat general del Departament en el foment de les sèries d'estudi ha arribat a un grau molt satisfactori. La previsió haguda en crear el Museu de Catalunya, referent al mobiliari per a guardar el material d'estudi, ha estat arreballada. Les col·leccions en pell, tant de Mamífers com d'Aus, estan esquistades, invadint el lloc d'altres Seccions. Cal resoldre amb urgència llur instal·lació ulterior. Per a la Secció malacològica precisa quintuplicar els armaris existents. Altre tant diem per a la Col·lecció entomològica.

La sèrie dels Mamífers s'ha enriquit amb 179 exemplars. L'estudi, classificació, retulació i catalogació dels quals, ha sigut feta pel Regent de la Secció, En J. B. d'AGUILAR-AMAT. Cal fer menció dels exemplars següents: *Pipistrellum nathusii* Keys & Blas., procedent de Sant Carles de la Ràpita (nou per a Catalunya); *Eptesicus serotinus* Schreber, de Viladrau, (citada tan sols per En GRAELLS); *Myotis capaccinii* Bon.,

d'Ibars (també nou per a Catalunya). Tots els exemplars esmentats han sigut resultat de les exploracions del Recollector del Departament.

Queda finit l'estudi dels *Sciuridae* d'Àfrica procedents de la expedició ESCALERA i de la compra a la casa Rowland WARD.

La col·lecció d'Aus en pell ha augmentat molt en l'any transcorregut. El conjunt d'exemplars caçats puja a la xifra de 544, per tant, quasi duplica els ingressos de l'any anterior. Demés d'enriquir les sèries de les Aus que cal estudiar, hem completat la col·lecció amb bastantes formes que no teníem encara. Fem en aquest concepte esment de les famílies següents: *Turdidae*, *Fringillidae*, *Phylloscopidae*, *Paridae*, *Hirundinidae*, *Laridae*, *Anatidae*. Hi ha bastantes formes interessants i algunes veritables rareses, com un exemplar albi del *Parus ater*.

Per a aplegar el material de les seccions esmentades, el nostre Recollector ha realitzat 47 excursions, visitant Sant Carles de la Ràpita, goles de l'Ebre, illa de Buda i Llupià, i altres localitats del litoral fins a Blanes; encontorns de Barcelona; regió del Montseny; i migdia de Catalunya.

Revisant la labor feta en les seccions d'invertebrats, resulta molt més difícil de condensar-la en el marc d'una informació global, per tant serà necessari remarcar tan sols els fets eminents. En el foment de les col·leccions han esdevingut dos aconteixements que motivaran una llavor llarga al personal tècnic del Departament i ensems augmenten la riquesa de material en proporcions extraordinàries. Fou l'un, el donatiu de la col·lecció de Molluscos regionals i exòtics reunida per l'actual Regent de Malacologia, En Artur BOFILL i Poch, després de consagrar sa vida a aquesta especialitat; avui es conceptua com una de les millors col·leccions d'Europa, i única en sa part regional. L'altre és també una prova de generositat

i amor al Museu, donada pel Membre-tècnic de la Junta, el doctor BOFILL I PICHOT, cedint la seva col·lecció de Himenòpters catalans, on hi ha totes les rareses i novetats que descobrí en el llarc període que ha dedicat a l'estudi d'aquests insectes. El conjunt s'acosta a la xifra de set mil exemplars catalans. La col·lecció de Neuròpters i Odonats ha rebut igualment un reforç considerable, demés del contingent obtingut per les recolleccions. Com a resultat de les negociacions finals amb els senyors ESCALERA, conseqüència de la exploració a Fernando Poo, ha ingressat una llarga sèrie d'insectes d'aquells ordres (400, totalitat de les recolleccions). Després d'una tria han sigut estudiats per l'especialista i col·laborador nostre, reverend Longí NAVÁS, resultant tres formes i un gènere nous per a la ciència.

Ressenyant encara les entrades de caràcter concret, esmentarem l'adquisició per canvi, d'un lot de Lepidòpters del Camerun (Afr. equat.) i altre de la regió del volcà Pichincha (Equador). Aprofitant les circumstàncies aventatjoses d'una oferta de la casa STAUDINGER, i estant el Museu mancat absolutament de cap tipu comparatiu per a estudiar els Lepidòpters catalans, hem encarregat una col·lecció de tipus paleàrtics formant un conjunt de 49 lots, que contenen una bona representació sistemàtica i serviran de base a la col·lecció queensem crear al Museu.

Cal posar de manifest la labor interna dels Laboratoris i la realització dels projectes de recollecció i estudi proposats per les Seccions. Aquesta activitat conjunta és precisament la que's trasllueix en un augment constant i regular de les col·leccions, i en conseqüència resulta la font d'ingressos més assegurada.

En la secció entomològica que regenta En Ascensi CODINA (Coleòpters, Himenòpters, Dípters, Ortòpters), s'ha enllestit

l'estudi de tots els *Tabanidae* del Museu. Estan ja col·locats sistemàticament en l'armari 22 de la galeria entomològica (en conjunt 165 exemplars, 26 formes i 6 gèneres); ha sigut estudiada també la família *Dolychopodidae*, tramesa a l'especialista O. PARENT, de Pas de Calais, resultant 30 espècies amb 200 exemplars. S'ha tramès en consulta al Dr. DUSMET les *Xylocopa*, *Ceratina* i *Dyoxis*, procedents de les col·leccions BOFILL, CODINA i Museu, demès del material recollectat enguany. Per canvi hem rebut 47 formes de Coleòpters de la Vall d'Aran.

El major contingent l'han donat però les recolleccions. En Ascensí CODINA ha visitat a Espluga de Francolí les localitats següents: Ermita de la Trinitat, La Pena, L'Arola, i camí de Prades, del 1 al 10 de juliol, recollectant 83 Lepidòpters, 240 Coleòpters, 120 Himenòpters, 40 Dípters, 11 Ortòpters, 13 Neuròpters, 101 Hemípters. A la segona quinzena d'aquell mes, visità els estrebs meridionals de la Serra de Cadí, des de Organyà fins a Guardiola-Bagà, passant per Montant, coll Arnat, Tuixent, Gòsol, Saldes i Gresollet. Com a resultat d'aquest recorregut, ingressaren al Museu 219 Lepidòpters, 398 Coleòpters, 40 Neuròpters, 76 Dípters, 51 Ortòpters, 39 Himenòpters, 40 Miriàpods i Aràcnids. A l'esforç individual d'aquest Regent, hem d'ajuntar-hi els ingressos procedents del Recollector del Departament, i demés material aportat pel personal tècnic i auxiliar, ultra la porció que hem rebut per donatius. En aquest lloc mencionarem als donadors senyors MAS DE XAXARS, E. MARVIER (Coleòpters), E. MORODER (Hemípters), germà L. HILAIRE (Hemípters, Coleòpters i altres), ROMANÍ (Coleòpters i Himenòpters).

Resumint: en l'exercici passat han ingressat al Museu 1,283 Coleòpters, 879 Himenòpters, 535 Dípters, 160 Ortòpters,

994 Hemípters, 35 Miriàpods i 24 Aràcnids. En aquestes dades no hi incloem el donatiu BOFILL (Himenòpters).

De la Secció entomològica (Lepidòpters, Neuròpters, Odonats, etc.) que té al seu càrrec el Conservador del Departament, En Ignasi DE SAGARRA, esmentarem els següents fets. Ha estat installada la sèrie dels Lepidòpters catalans; comprèn set armaris de la galeria entomològica. Les famílies *Papilionidae* i *Pieridae* han estat estudiades, retulades i installades en sèries. En aquesta revisió ha descobert el senyor SAGARRA bastantes formes noves per a Catalunya i algunes d'inèdites. Ha confeccionat el propi senyor 25 mapes de dispersió geogràfica a Catalunya, corresponents a les espècies de les famílies esmentades. Han quedat estudiades també 88 *Ropalocera* del Camerun (Afr. equat.), amb les retulacions i cèdules corresponents.

Per a augmentar la col·lecció regional ha estat continuat el pla d'exploració de diverses comarques, visitant el senyor SAGARRA les Serres de Cardó, recollint alguns insectes típics. La visita a aquella regió, tenia, demés de l'interès entomològic, l'objectiu de conèixer l'encontrada on encara és freqüent el Sovatge (*Capra hispanica*), i poder pendre croquis i notes d'aquell ambient. Aquests documents els creiem indispensables per a resoldre tot grup biològic d'una manera digna del nostre Museu. A mitjans de juliol foren visitades pel Srs. Conservador i Recollector, la Cerdanya (Puigcerdà) i la república d'Andorra (Andorra la Vella, Les Escalles, Encamp, Snt. Miquel d'Angulastrès i estany d'Angulastrès). D'aquelles comarques no teníem cap Lepidòpter; per tant el material obtingut resulta molt estimable i a més, abundós (prop de 700 Lepidòpters); algunes formes no les teníem encara a la nostra col·lecció i altres ens eren desconegudes de la fauna catalana. Dels altres ordres portaren 128 Coleòpters, 210 Hemípters,

35 Himenòpters, 120 Dípters i 38 Ortòpters. A primers d'agost explorà el Sr. SAGARRA les vesants meridionals del Pla de la Calma, recollint més de 500 Lepidòpters. A l'objecte d'intensificar la tasca de exploració, aprofitarem els serveis del Recollector i els oferiments del personal tècnic i auxiliar, i amb aquest esforç conjunt hem obtingut Lepidòpters dels voltants de Barcelona (Vallvidrera, Sarrià, Prat del Llobregat, Castelldefels, Hospitalet, Martorell) en nombre de 1,226 exemplars; de la regió del Montseny i Vallès (Palou, Vilamajor, Viladrau, Espinelves, Sta. Fe i cims del Montseny) en nombre de 1,285 exemplars; del migdia i occident català (Cardó, Espluga de Francolí, Vinaixa, Borjes Blanques, Snt. Guim de la Rabassa, Sta. Coloma de Queralt, Anglesola, Tàrrega, Rubinat) amb 1,260 exemplars; Pireneu (Tuixent, Lavansa, Gòsol, Saldes, Puigcerdà, Andorra la Vella, Les Escaldes, Anguastrès, Núria, Vall d'Aran) amb 948 exemplars. En resum: 4,914 exemplars.

La primera tasca que ha portat a terme la Secció malacològica, ha estat la fusió i revisió del material procedent de les col·leccions «Martorell», «Rosals» i «Aguilar-Amat», demés del material recollit pel Regent de la Secció i del que ha portat el personal tècnic i auxiliar en ses col·leccions particulars en prova de col·laboració ben entesa.

Realització dels projectes d'exploració que proposà el Regent d'aquesta Secció En Artur BOFILL I POCH, resumirem les següents excursions que ha fet. Reconeixement de la regió compresa entre Berga (ciutat) i serres de Queralt, comarca gairebé desconeguda malacològicament; trobà arreu abundància del *Pomatias obscurus esseranus* Fag., *Pupa mega-cheilos goniostoma* Küst., *Pupa avenacea farinesi* Desmoul., i *Orcula cylindrica* Mich.. La segona exploració fou a les

maresmes de Snt. Vicens de Calders, aportant els exemplars característics de la regió: *Paludestrina acuta procerula* Palad., *Alexia myosotis* Drap.. La tercera sortida fou dedicada a Amposta i exploració de les acèquies i arrossars, donant per resultat la troballa, a la Acèquia mare del Camp, d'una *Belgrandia*, gènere trobat a Catalunya solament en estat sub-fòssil; una *Theodoxia*, nova per Catalunya, i la *Bythinia leachi* Shepp., tampoc citada de nostra fauna.

Demés de l'estudi del material que acabem d'esmentar, En Artur BOFILL I POCH ha dirigit la tasca de publicació de la «Fauna malacològica de les valls pirenaïques», obra capdal d'aquest especialista amb col·laboració amb el malacòleg doctor Frederic HAAS, de Frankfurt a. M.

Com a resum del material ingressat en el Departament de Zoologia en l'exercici de 1920-1921, donem les següents xifres globals:

Mamífers	179 exemplars
Aus	544 »
Rèptils i Batracis.	75 »
Insectes	16,268 »
Molluscos	3,500 »
Total	20,566 exemplars

S'han resolt algunes consultes i determinat exemplars en les Seccions Mastològica i Ornitològica. En la Entomològica, regentada per En Ascensi CODINA, s'han determinat també insectes de la Vall d'Aran, tramesos en consulta pel germà L. HILAIRE, de Lés, Aran; ha estudiat una sèrie de Cicindeles de Sicília, trameses amb aquesta finalitat per En Francesc VITALE. Ha tramès al Sr. E. MARVIER, de Màlaga, la llista dels gèneres dels Coleòpters (uns 4.000), per a poder ordenar la col·lecció que té a son càrrec. Ha ordenat i revisat la llista dels

Hemípters de València, que En E. MORÒDER publicarà en els Anals de l'Institut general i tècnic d'aquella ciutat. Ha arreglat una col·lecció d'Insectes que conté 50 ex. amb 50 gèn. de Dípters; 50 id. id. de Hemípters; 33 Ortòpters amb 31 gèneres. Aquesta col·lecció fou sol·licitada a aquest Departament pel Sr. E. MARVIER i li ha estat concedida a canvi de material fungible per a les Seccions entomològiques. També sol·licità una col·lecció d'Insectes l'Ateneu obrer de Les Corts, per a l'ensenyament; li fou concedida una col·lecció de 54 exemplars de Coleòpters, representant les principals famílies, arreglades sistemàticament. En els casos de dimorfisme sexual ben marcat, hem inclòs els dos sexes. Igualment se li envià una sèrie de 30 Lepidòpters representant els tipus més freqüents de les diurnes. El conjunt anava acompanyat d'una llista explicativa.

Enguany, i a mesura de les nostres forces econòmiques, el Departament de Zoologia ha procurat augmentar el material necessari per a treballar degudament als Laboratoris. Judicà element de primera necessitat el microscopi binocular per a les tasques de classificació i consegüentment adquirí un últim model de la casa ZEISS i altre, molt pràctic, de la casa SPENCER. Aquesta primera embestida serà continuada amb l'adquisició, per a cada Laboratori, almenys d'un aparell d'aquesta mena. En les Seccions Malacològica i Mastològica tenen, mentrestant, dos peus de preparació amb dos sèries de lentilles com auxiliar per a la determinació d'exemplars. De valor més modesta, però de no menys utilitat, hem adquirit altre instrumental, com estufes de dessecació, peus de rei, compassos, etc.

El Conservador de Zoologia feu gravar també una planxa amb el contorn i les conques hidrogràfiques de Catalunya, que ha sigut adoptada per les Seccions per a indicar la dispersió de les espècies en cèdules.

Per a la conservació de les colleccions entomològiques del Museu, el Conservador susdit estudià un recipient de vidre que resol molt satisfactoriament la manera de col·locar la naftalina i altres preservatius dins les caixes d'insectes. Fets els assaigs n'ha encarregat una partida suficient per a totes les capses que tenim al Museu. Preveient el molt ús de tubs de vidre que hom fa en les recolleccions per a acondicionar degudament els Insectes i altres exemplars fràgils, i els Molluscos, ensems que per a guardar exemplars en líquids conservadors, n'ha fet elaborar una gran partida de les mides més usuals. Complement de la cura necessària per a la conservació de les colleccions, ha establert un servei de desinfecció periòdic de totes les colleccions del Departament de Zoologia.

El Laboratori de Taxidèrmia, adscrit al Departament de Zoologia, ha preparat el material tramès pel Conservador d'aquest Departament, i altre procedent de la Col·lecció Zoològica del Parc o adquirit directament pel Sr. En Lluís SOLER, Preparador; en conjunt el material preparat arriba a 359 exemplars: 7 esquelets, 3 grups, 3 preparacions dobles, 42 exemplars naturalitzats i 304 en pell.

D'aquesta manera queda breument ressenyada la llavor del Museu de Ciències Naturals durant l'any 1920-1921, llavor intensa sobre tot per al Departament de Zoologia i especialment per a les seccions Entomològiques i Malacològica. Durant el transcurs d'aquest any ens hem vist privats de la col·laboració de dos Regents, els de les seccions Herpetològica i de Peixos i Invertebrats marins, els Srs. En Joaquim MALUQUER i Emili FERNÁNDEZ GALIANO, respectivament.

Les publicacions de la **Junta** interrompudes durant aquests últims temps, han pogut continuar apareixent. Així han vist la llum l'*Anuari* de 1918; i els següents treballs: VILA-

SECA, (S.) *Contribució a l'estudi dels terrenys triàsics de la província de Tarragona*; FONT QUER, *Contribució al coneixement de la Flora catalana occidental*; A. CABRERA, *Mamíferos del yacimiento solutrense de San Julián de Ramis*; BOFILL i HAAS, *Estudi sobre la Malacologia de les Valls Pirenaiques*, I. *Vall del Noguera Ribagorçana*; BOFILL i HAAS, Id. Id. II., *Vall del Noguera Pallaresa*; BOFILL i HAAS, Id. Id. III., *Vall del Segre i Andorra*; A. WEISS, *Contribució al coneixement de la fauna lepidopterològica d'Aragó*.

Barcelona, 31 de març de 1921.

MAPA GEOLÒGIC DE CATALUNYA

TREBALLS FETS DURANT L'ANY ECONÒMIC 1920-1921

pel

DR. M. FAURA I SANS

Director del Mapa

Enguany havem deixat en absolut la tasca del Mapa Geològic de Catalunya a l'escala 1:40,000, dedicant tots els afers en el Mapa del 1:100,000 de conformitat amb les resolucions del Consell de la Mancomunitat. Desde enguany, ha resultat desglossat el servei del Mapa Geològic de Catalunya de la secció de Paleontologia del Museu, en lo que al pressupost se refereix. Això ens ha permès poguer atendre millor les tasques del Mapa Geològic; si bé, ens havem de doldre que no hi constès una consignació especial a càrrec del'Emprèstit, àdhuc que la regència anés també compresa amb la quantitat del pressupost ordinari.

Les despeses de les expedicions han augmentat considerablement en l'any transcorregut, a conseqüència de l'alça de preus en les manutencions, cavalleries, etc., tot ço que dificulta l'avenç del Mapa.

Malgrat la quantitat reduïda de que podíem disposar per a les expedicions, havem continuat la marxa descrita en altres ressenyes anteriors, sempre d'acord amb el servei Geogràfic de Catalunya, el qual en acabar una fulla, ens en remet tres còpies: una que utilitzem per als treballs de camp, l'altra per al dibuix definitiu, reservant-ne un exemplar per si fos menester una repetició.

L'ESTAT ACTUAL DELS TREBALLS ES COM SEGUEIX

- Fulles 22 i 23. *Guilleries*.—S'ha preparat una exploració general preliminar al 1:50,000 en un croquis borrador del mapa fet per l'Estat Major.
- » 24. *Sant Feliu de Guixols*.—Havem preparat la part corresponent al cap de Bagur; restant-nos per a completar una part de la costa i de les serres de les Gabarres, en la que correspon en l'unió amb la fulla de Girona (fulla 23).
- » 39. *Vilanova i Geltrú*.—Totalment acabada en 30 de juny de 1920.
- » 41. *Tortosa*.—Està acabant-se, car no resta més que precisar quelques de les formacions geològiques juràsiques que integren la serra de Cardó.
- » 42. *La Cènia*.—Acabant-se, car resta la limitació de les formacions geològiques de la base oriental del Mont Caro.
- » 43. *Goles del Ebre*.—Totalment acabada en data de 25-VI-19.

EN PREPARACIÓ

Per a l'any econòmic esdevenidor, apart de les fulles en les que hi resten per a ultimar quelques detalls tenim ja les còpies de les fulles següents per a començar la tasca de camp:

Fulla 23.—*Girona*.

Fulla 34.—*Vilafranca del Panadès*.

Fulla 40.—*Arnes*.

Aixís és, que de les 43 fulles de les què's compona el Mapa de Catalunya, son vuit les que resten llestes topogràficament; i d'elles geològicament dues estan totalment acabades, n'hi ha tres que poc ne falta per a ultimar-les, i altres que seran objecte de tasques noves per a l'any econòmic vinent.

EXPEDICIONS

Apart de les expedicions fetes periòdicament, n'havem fet algunes de caràcter extraordinari.

En el mes de juny férem centre d'operacions a Sant Salvador per a recórrer les rodalies del Vendrell i de la costa, ultimant la fulla 39 de *Vilanova i Geltrú*.

En el mes de juliol, vingué a Catalunya M. Paul Fallot, de l'Universitat de Grenoble, amb qui recorreguérem les formacions juràssiques de Salou, serra de Tivissa, Cardó, i congost del Ebre, acompanyats del Dr. Bataller i del Sr. Vilaseca, per a poguer millor caracteritzar els nivells estratigràfics, recollint abundó de fòssils que han sigut enviats a M. Fallot i a M. Kilian de Grenoble. Per a precisar l'estratificació de la serra de Cardó n'havem preparat un croquis topogràfic a l'escala de 1:25,000; al ensems que amb col·laboració dels senyors indicats n'havem escrit un a nota preliminar sobre les formacions juràssiques de la serra de Cardó.

En les darreries del mes d'agost, seguint el tradicional costum del nostre Mestre, prenguérem part en la Reunió extraordinària de la Societat Geològica de França tinguda enguany a Bordeus, sots la direcció de M. Dollfus, del Mapa Geològic de França; visitant els llits clàssics del terciari bordalés, recollint-ne abundó de fòssils, allixonan-nos amb la definició dels estrats miocènics comparativament amb els catalans mediterranis.

ARXIU

Per a conservar degudament arxivats els originals del Mapa Geològic de Catalunya, fets per M. Moulin, el Dr. Almera i els que anem confeccionant, àdhuc que les existències del mapa del 1:40,000, havem fet construir un moble especial en forma de calaixera, el que està en el Laboratori del Museu de Catalunya.

En el 10 de Gener de 1921 havem rebut de les fulles IV i V (edició catalana), dos paquets contenint:

Fulla IV . . .	86	exemplars
Fulla V . . .	89	» »

Al ensems devem fer constar que d'aquesta edició catalana, segons nota que servem de la casa Editorial Henrich foren impressos 1,500 exemplars de quiscuna de les fulles IV i V i que encar no han sigut retornades per l'Institut d'Estudis Catalans, al nostre arxiu.

Barcelona, 31 de març de 1921.

PARC ZOOLÒGIC

ESTAT GENERAL.—DONATIUS, PERMUTES I ADQUISICIÓ D'EXEMPLARS
REPRODUCCIÓ.—INGRESSOS I DESPESES DE L'ANY

MEMÒRIA INFORMATIVA, 1920

per

GERONI DARDER I ROSÉS

Director del Parc

Com d'alguns anys en aquesta banda, cap nova instal·lació ni cap construcció de veritable importància ha pogut efectuar-se per aquesta Direcció durant el transcurs d'aquest any. Les petites reparacions, el pintat i substitució d'alguns dels filats, així com les atencions més perentòries, que únicament permet el reduït pressupost de què ordinàriament la Direcció disposa, han sigut, com sempre, les úniques obres per aquesta realitzades, mes amb tot, una millora important i necessària s'ha pogut portar a terme. Ha sigut aquesta la reclamada substitució de la tanca de fusta que volta tota la Col·lecció, per un'altra de ferro, senzilla i sòlida, que baix les indicacions del Cap de la Secció d'Ornat públic, En Antoni de FALGUERA, ha sigut montada pel personal de les brigades i tallers municipals.

Les instal·lacions, doncs, que com les dels Camells, Lleons, Faisans i altres mig començades o més o menys ruïnoses, requereixen reparacions i despeses d'alguna consideració, han continuat com els anys anteriors utilitzant-se parcialment i procurant-ne remeiar en el possible els defectes que les fan insanes o inhabitables.

En quant a la dels quadrumans l'estat de la qual poc decorós ha motivat en ocasions diferents justificades reclamacions de la premsa local, aquesta Direcció, davant l'impossibilitat de reparar-la amb els escassos recursos de què disposa, està gestionant prop l'esmentat Cap de la Secció d'Edificis i Ornat públic, En Antoni de FALGUERA, la possibilitat d'enderrocar-la i edificar-la de nou, encar que siga modestament, mes en condicions de suficient solidesa, higiene i decorosa presentació.

Pels expressats motius, doncs, no caldria dir que el Laboratori Ictiogenètic, la reconstitució del qual fou oportunament sollicitada amb el fi d'obtindre una major recaptació (1), es troba en igual estat que en els anys anteriors, amb tot i la quantitat votada per aquest objecte, que, no havent-se fet totalment efectiva durant el transcurs de l'any, no ha pogut fer-se, per aquest motiu l'oportuna aplicació pràctica de la mateixa.

La Col·lecció Zoològica, doncs, no ha millorat durant el transcurs de l'any que fineix, ni en major extensió, ni en el nombre i condicions de les seves dependències, per quin motiu novament aquesta Direcció es troba en la necessitat de recordar i recomanar encarescudament a aquesta Il·ltre. Junta la conveniència de destinar-hi majors crèdits per a millorar-la i reconstituir-la, sinó totalment, al menys per a poder atendre de la manera deguda les seves necessitats i serveis més apremiants.

Durant el transcurs de l'any aquesta Direcció ha rebut de diferents particulars i entitats curiosos i variats donatius.

(1) Comunicació d'aquesta Direcció del 15 de desembre de 1919 sol·licitant augment de personal i una consignació per a material i adquisició d'exemplars.

Han estat aquests, tres Falcons i dos Corbs carnicers del Excm. Sr. COMTE DE SAN JUAN; un Lleopard, jove, del Excm. Sr. MARQUÉS DE COMILLAS; un Quadrumà caputxí, del *Laboratori Microbiològic Municipal*; una Cotorra calopsita, de la Sra. BIOSCA. Una Aliga de Campdevàrol, d'En Pere RICART; un Esparvé de quatre cuixes, d'En Marian NIALET; una Aliga del Pireneu, d'En Ramon PERRAMON; un Quadrumà religiós, d'En Francesc ESTEVA; una Aliga imperial, del vaixell *Ofar-gastoli*; una Tortuga de l'Argentina, de la Sra. de VIDAL, i un Anec coll-verd, del Recollector de Zoologia del Museu, Sr. NOVELLAS.

A més d'aquests donatius, la Direcció ha adquirit amb càrrec als seus pressupostos ordinari i extraordinari, un Llop adult, d'Estremadura; 51 caps, entre Galls i Gallines de diferents races i varietats; i 8 Conills de les principals varietats i races de pelleteria.

Per altra banda, han ingressat a canvi de 4 conills russos 2 chinchilles i 2 Viena blaus; dues cabres d'Angora, d'En Joan CHARTÒ, i han estat entregats al *Laboratori Microbiològic Municipal*, 32 petits rossegadors (Cobayes i Rates blanques) per a treballs d'experimentació; així com al Reverend Capítol de la nostra Basílica, dues Oques blanques, destinades a figurar en els claustres de la mateixa, en compliment de l'acord d'aquesta Itre. Junta del 11 del prop passat mes de juny.

Sumats, doncs, els exemplars existents l'any passat amb els donatius i adquisicions abans indicats, amb els exemplars ingressats per permuta, i amb els naixements obtinguts, i deduïdes d'aquesta suma les baixes naturals, i les nombroses vendes realitzades durant l'any, resulta que la col·lecció posseeix 701 exemplars.

Són aquests, segons inventari:

1	Rèptil	116	Gallines
67	Palmípedes	17	Ocells
7	Corredores	14	Prensosores
7	Xancudes	8	Aus de presa
57	Paons	166	Rossegadors
29	Faisans	6	Paquiderms
7	Perdius	24	Rumiants
22	Tòrtores	20	Feres
25	Coloms de raça	8	Quadrumans
100	Coloms comuns		

o siga 1 rèptil, 476 aus i 224 mamífers, població superior a la de l'any passat i sobre la qual ens detindrem, encara que lleugerament, per a ocupar-nos de la reproducció de la mateixa.

La reproducció dels Lleons amb tant d'èxit obtinguda durant el curs de l'any anterior, ha estat com en aquell l'operació zootècnica a la que major atenció ha dedicat aquesta Direcció durant el transcurs de l'any, i novament el resultat més satisfactori i complet ha donat terme als esforços i treballs perseveradament seguits, obtenint-se de nou dos hermosos i ben desenrotllats cadells, nascuts sense els elements i variats medis de què altres colleccions disposen, sense instal·lacions especials com la *nursery* de Dublin, ni les galeries envidriades d'altres Parcs estrangers; sense altres factors més que un detingut i acabat estudi individual de la parella reproductora i la racional aplicació dels més elementals medis i regles zootècniques. Hem prescindit en ella de l'administració de nou vòmica, sals d'estricnina i compostos bromurats, en fi, de tot règim excitant, al què amb tanta sovintesa se sol recórrer per a provocar una exaltació genèsica artificial, no sempre

beneficiosa, per entendre aquesta Direcció que aquest règim d'excitació moltes vegades repercuteix en aquestes espècies no tan sols en els reproductors, sinó d'una manera especialíssima en la constitució de la seva descendència.

La higiene més absoluta, la provocació d'un exercici moderat, una alimentació intensiva i sobretot, una absoluta reparació durant el període de gestació, junt amb altres variades mides de la més elemental higiene i zootècnia, sempre estretament supeditades a les condicions individuals de cada un d'ells, ha sigut suficient com en l'any passat per a fer segura una fecondació difícilment lograda, aixís com també viable una gestació i maternitat que fins l'any anterior no fou mai assolida.

L'alimentació dels cadells durant la primera edat, s'ha fet com en l'anterior, mitjançant l'alletament mixte, es a dir, alternant l'alletament maternal amb l'artificial, però sense recórrer al ús del biberó, els mugrons de goma del qual determinen invencible repugnància a aquests animals, fins al punt que en la tasca de habituar-los-hi es corre imminent perill de que sucumbeixin per insuficiència nodridiva o per pertorbacions gàstriques gairebé sempre mortals.

Mes no ha sigut únicament la dels Lleons la reproducció a la que aquesta Direcció ha dedicat atenció preferent. Com en anys anteriors, ha perseguit obtindre la dels Dromedaris Kaniches, Nandús, Coips i altres espècies exòtiques interessants, havent-ho conseguit, com pot apreciar-se per les adjuntes fotografies de les dues darreres, abrigant fonamentades esperances de obtindre-la també pròximament, no tan sols en les altres esmentades, sinó de conseguir-ho així mateix amb igual èxit de la interessant parella de Senglars híbrids, la gestació dels quals o preny considerem fonamentadament haver assolit a la data actual.

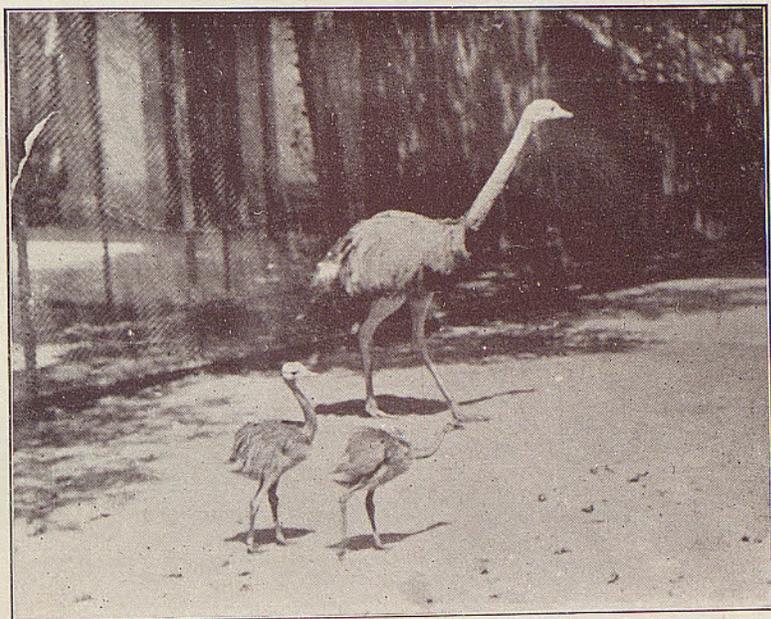
En quant a la de les espècies, races i varietats, tant indígenes com exòtiques, l'estat de domesticitat de les quals permet la seva reproducció regularment, han continuat aquest any aportant els seus productes amb igual abundor que en els anys anteriors, si bé l'estat higromètric i les continuades pluges de què hem gaudit, han interromput la regularitat de la mateixa, i han reduït, encara que en petita proporció, l'importància i quantia dels lots, durant aquest període.

Finalment, i per a donar terme a les presents i fins massa llargues indicacions, ens permetrem avençar a aquesta illustre Junta, que aquesta Direcció ha pogut lograr complidament la seva oferta feta en comunicació del 15 de desembre de l'any passat, consistent en assolir una recaptació mínima de 14.000 pessetes, sense que les habituals despeses de la Col·lecció passessin de la xifra de 30.000 anyals, i aquesta Direcció, després de desenrotllar una activa propaganda, de procurar el major rendiment possible de l'aquari, d'organitzar la venda de publicacions i postals, de fomentar, amb part dels recursos extraordinaris votats, la piscicultura i l'avicultura domèstica i d'ornamentació, i en fi, sens descuidar, eficaçment secundada per tot el personal subaltern, la dels demés productes que habitualment obté, ha pogut, no tan sols assolir els ingressos calculats, sinó que ha lograt passar-los en 2,423'30 pessetes.

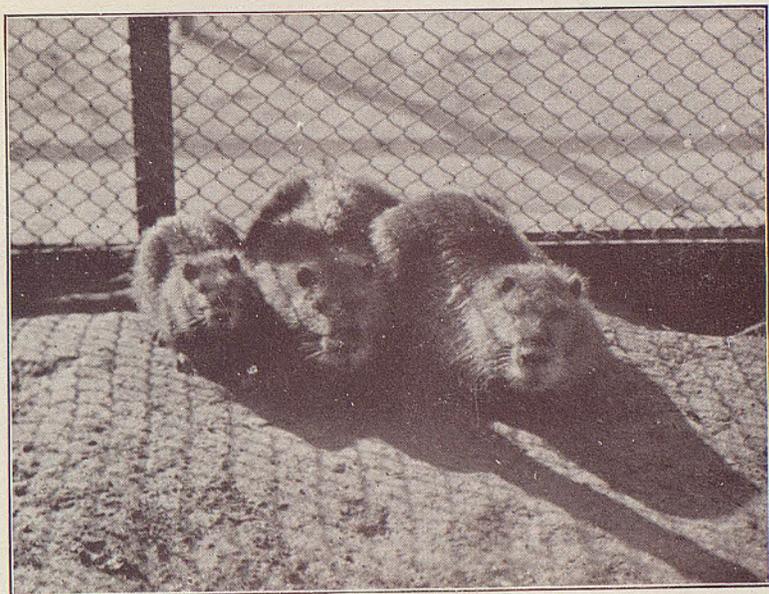
La recaptació, doncs, obtinguda des de gener a desembre de l'any que fineix, ha sigut de 16,423'30, i essent de 29,937'42 l'import total de les despeses ocorregudes, resulta que l'alimentació i sosteniment en general de la Col·lecció Zoològica durant 1920, ha costat a aquesta illustre Junta tan sols la limitada suma de 13,514'12, quantitat que encara és susceptible de reduir-se molt més, si, com hem manifestat

repetidament en ocasions diferents, s'entenen com cal les necessitats i serveis tantes voltes objecte de reclamacions d'aquesta Direcció.

Barcelona, 31 de desembre de 1920.

Nandús joves, nats al Parc Zoològic.

Coips, nats al Parc Zoològic.